

Relationship between Demographic Variables and BASNEF Training Constructs in Promoting the Use of Hearing Protection Devices among Industrial Workers

Mohammad Reza Monazzam¹,
Fereshte Majlessi²,
Rohollah Fallah Madvari³,
Abbas Rahimi Foroushani⁴

¹ Professor, Department of Occupational Health Engineering, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

² Professor, Department of Health Education and Health Promotion, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

³ MSc Student in Occupational Health Engineering, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

⁴ Professor, Department of Epidemiology and Biostatistics, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

(Received March 27, 2016 ; Accepted June 13, 2016)

Abstract

Background and purpose: The last way of noise control is using hearing protective devices that maybe the first way of noise control in some industries. Obviously if the hearing protection device is not used continuously and properly, its actual performance is reduced. The aim of this research was to investigate the relationship between demographic variables and BASNEF training constructs in promoting hearing protection device use for longer durations.

Materials and methods: A case-control study was carried out in which 50 individuals participated in each group. A questionnaire was developed based on BASNEF training contracts and participants completed the questionnaire before and three months after the intervention. The intervention was performed according to BASNEF training model in experimental group using both theoretical and practical methods, while the control group received no trainings.

Results: Before the intervention, significant correlations were observed between the awareness construct and age, attitude, influencing people and educational level, and also between enabling factors and marital status ($P < 0.05$). After the intervention, there were significant correlations between influencing people, performance constructs and educational level ($P < 0.05$). But there was no significant correlation between the constructs of BASNEF training model and job experience ($P > 0.05$).

Conclusion: Based on our findings, there was a strong correlation between influencing people construct and educational level, therefore, they require further attention when planning for training programs in promoting the use of hearing protection devices for longer durations.

Keywords: BASNEF model, demographic variable, hearing protection devices, training intervention

بررسی ارتباط متغیرهای دموگرافیک با سازه های مدل آموزشی بزنف در افزایش مدت زمان استفاده کارگران از وسایل حفاظت شنوایی

محمدرضا منظم^۱
فرشته مجلسی^۲
روح اله فلاح مدواری^۳
عباس رحیمی فروشانی^۴

چکیده

سابقه و هدف: آخرین راه کنترل صدا، استفاده از وسایل حفاظت شنوایی می باشد که شاید در بعضی از صنایع به عنوان اولین راه کنترل صدا نیز باشد. بدیهی است در صورت عدم استفاده از گوشی به طور تمام وقت و صحیح، میزان عملکرد واقعی گوشی کاهش می یابد. لذا هدف مطالعه بررسی ارتباط متغیرهای دموگرافیک با سازه های مدل آموزشی بزنف در افزایش مدت زمان استفاده کارگران از وسایل حفاظت شنوایی می باشد.

مواد و روش ها: این مطالعه نوع مداخله ای و به شیوه مورد شاهدهی است که در دو گروه ۵۰ نفره انجام شد. پس از تدوین پرسشنامه بر اساس سازه های مدل آموزشی BASNEF و با کسب روایی و اعتبار، کارگران پرسشنامه را به صورت قبل از مداخله و ۳ ماه بعد از مداخله تکمیل کردند. مداخله به صورت برنامه آموزشی بر اساس الگوی بزنف جهت کارگران گروه مورد به دو روش تئوری و عملی انجام شد و گروه شاهد هیچ آموزشی دریافت نکرده اند.

یافته ها: قبل از مداخله، سازه آگاهی با سن، نگرش و افراد تاثیر گذار با سطح تحصیلات، عوامل قادر کننده با وضعیت تاهل افراد ارتباط معنی داری داشتند ($p < 0/05$). بعد از مداخله سازه افراد تاثیر گذار و عملکرد با سطح تحصیلات ارتباط معنی داری داشتند ($p < 0/05$). بین حیطه های مدل آموزش بزنف با متغیر سابقه کار ارتباط آماری معنی داری دیده نشد ($p > 0/05$).

استنتاج: بر اساس یافته های این پژوهش، سازه افراد تاثیر گذار و میزان تحصیلات افراد از ارتباط قوی با یکدیگر برخوردارند، لذا باید در برنامه های آموزشی افزایش مدت زمان استفاده از گوشی به اهمیت این عوامل توجه ویژه ای مبذول شود.

واژه های کلیدی: الگوی بزنف، متغیر دموگرافیک، وسایل حفاظت شنوایی، مداخله آموزشی

مقدمه

مهم ترین اثرات مواجهه با صدای غیر مجاز، کاهش شنوایی ناشی از سر و صدا NIHL (Noise-induced hearing loss) می باشد (۱). بدون شک بهترین راه کنترل صدا جهت پیشگیری از کاهش افت شنوایی، کنترل فنی و اجرایی می باشد ولی بعضی مواقع از جمله هزینه بالا، مقرون به صرفه نبودن و دشوار

Email: Fallah134@yahoo.com

مؤلف مسئول: روح اله فلاح مدواری - تهران: دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران

۱. استاد، گروه مهندسی بهداشت حرفه ای، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران

۲. استاد، گروه آموزش بهداشت و ارتقا سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت حرفه ای، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران

۴. استاد، گروه آمار حیاتی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۱/۸ تاریخ ارجاع جهت اصلاحات: ۱۳۹۵/۱/۲۳ تاریخ تصویب: ۱۳۹۵/۳/۲۴

مواد و روش ها

مطالعه حاضر یک پژوهش از نوع مداخله‌ای می‌باشد که در مجتمع کاشی و سنگ یزد در سال ۱۳۹۳ انجام شده است. با توجه به نتایج برگرفته از مطالعه پایلوت، با اطمینان ۹۵ درصد و توان آزمون ۸۰ درصد، تعداد نمونه طبق فرمول $n = \left(\frac{z_{1-\alpha/2} + z_{1-\beta}}{d} \right)^2$ در هر گروه مورد و شاهد ۵۰ نفر به طور تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. به منظور تعیین بررسی ارتباط بین متغیرهای دموگرافیک کارگران و سازه‌های مدل آموزشی بزنف، از پرسشنامه مدل بزنف استفاده گردید به طوری که قبل از مداخله و ۳ ماه بعد از مداخله توسط کارگران بعد از گرفتن رضایت آگاهانه تکمیل گردید. پایایی و روایی این پرسشنامه توسط ۱۸ نفر از متخصصین بررسی شد که شاخص روایی محتوایی (CVI) ۰/۷۹ و آلفای کرونباخ به روش همسان درونی ۰/۸۸ به دست آمد.

پرسشنامه مدل بزنف شامل ۴۹ سوال با ۶ زیرمقیاس می‌باشد و امتیاز سوالات این گونه بوده است که بخش آگاهی دارای ۱۲ سوال (حداقل امتیاز ۰ و حداکثر امتیاز ۱۲)، بخش نگرش شامل ۷ سوال (حداقل امتیاز ۰ و حداکثر امتیاز ۲۸)، بخش افراد تاثیر گذار دارای ۷ سوال (حداقل امتیاز ۰ و حداکثر امتیاز ۲۸)، بخش قصد رفتاری دارای ۸ سوال (حداقل امتیاز ۰ و حداکثر امتیاز ۳۲)، بخش عملکرد دارای ۸ سوال (حداقل امتیاز ۰ و حداکثر امتیاز ۱۶). بعد از تکمیل پرسشنامه اولیه توسط هر دو گروه، مداخلات برای گروه مورد به صورت ۵ جلسه آموزشی (تئوری-عملی)، هر یک به مدت ۳۰-۴۵ دقیقه بر اساس مدل بزنف، هفته‌ای یک بار برگزار گردید. تمام کلاس‌های آموزشی بر اساس اجزاء الگوی بزنف در قالب سازه‌های آگاهی، نگرش فردی و عوامل قادرکننده، قصد رفتاری و عملکرد طراحی و با روش‌های مناسب هر یک دسته‌بندی و اجرا شد. با توجه به نتایج به دست آمده از مرحله اولیه تکمیل پرسشنامه، سناریوی آموزشی بزنف تدوین و

بودن، این کنترل امکان‌پذیر نیست که باید کارگران از آخرین راه کنترلی یعنی از وسایل حفاظت شنوایی استفاده کنند (۲). یکی از پارامترهای مهم در کارایی گوشی حفاظتی، مدت زمان استفاده از گوشی می‌باشد که طبق مطالعات انجام شده، تمام کارگران به طور تمام وقت از گوشی استفاده نمی‌کنند، مانند مطالعه جهانگیری در سال ۲۰۰۸ که فقط ۲۰/۳ درصد کارگران در تمام مدت مواجهه با صدا از گوشی استفاده می‌کردند (۳). در مطالعه مهرپرور و مروتی نیز به ترتیب ۲۰ درصد و ۲۴/۱ درصد از کارگران همیشه از گوشی استفاده می‌کردند (۵،۴) که برای افزایش مدت زمان استفاده از گوشی در تمام کارگران نیاز به آموزش جامع است. آموزش بهداشت با کمک مدل‌های آموزشی، جهت افزایش آگاهی، تغییر نگرش و رفتار مؤثر و اساسی است (۶). بر اساس تحقیقات، یکی از کامل‌ترین مدل‌های آموزشی، خصوصاً در کشورهای در حال توسعه، برای ایجاد و تغییر رفتار، مدل بزنف می‌باشد. بزنف یکی از مدل‌های مطالعه رفتار است که در پیشگیری و کنترل بیماری‌ها نقش دارد و در تحقیقات بهداشتی مورد استفاده قرار می‌گیرد و ترکیبی از مدل قصد رفتاری و مدل پرسید است. مدل بزنف از اول کلمات رفتار، نگرش، نرم‌های انتزاعی و عوامل قادرکننده تشکیل شده است (۷). مطالعات انجام یافته بر اساس مدل بزنف نشان می‌دهد که علت عدم انجام یا تغییر رفتار، ۷۰-۶۰ درصد مربوط به نگرش و عقاید، ۳۰-۲۰ درصد مربوط به نرم‌های انتزاعی و کم‌تر از ۱۰ درصد مربوط به عوامل قادرساز می‌باشد (۸). برای تعیین اثربخشی مدل آموزشی بزنف در استفاده کارگران از وسایل حفاظت شنوایی به طور تمام وقت نیاز است که اثر متغیرهای مداخله‌گر از جمله سن، تاهل، سابقه کار و تحصیلات مورد بررسی قرار گیرد. لذا هدف مطالعه بررسی ارتباط متغیرهای دموگرافیک با سازه‌های مدل آموزشی بزنف در افزایش مدت زمان استفاده کارگران از وسایل حفاظت شنوایی می‌باشد.

($p = 0/035$). سایر حیطه‌های مورد مطالعه (نگرش، قصد رفتاری، عملکرد) با متغیرهای فردی مورد مطالعه رابطه‌ای نداشت ($p > 0/05$) (جدول شماره ۲). در جدول شماره ۳، نتایج حاصل از آزمون‌های آماری بین متغیرهای دموگرافیک و حیطه‌های مدل بزنف بعد از مداخله آموزشی مشاهده می‌شود.

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی مشخصات دموگرافیک کارگران مورد بررسی

نام متغیر	بر حسب متغیر	گروه مداخله		سطح معنی داری
		تعداد (درصد)	گروه شاهد تعداد (درصد)	
گروه‌های سنی (سال)	۲۱-۲۶	۲۰/۱۰	۲۸/۱۴	۰/۲۱
	۲۷-۳۳	۴۸/۲۴	۵۰/۲۵	
	۳۴-۵۰	۳۲/۱۶	۲۲/۱۱	
سابقه کار (سال)	۱-۶	۲۸/۱۴	۲۶/۱۳	۰/۶۰
	۶/۱-۱۲	۴۴/۲۲	۴۰/۲۰	
	۱۲/۱-۱۸	۲۸/۱۴	۳۴/۱۷	
وضعیت تاهل	متاهل	۷۲/۳۶	۶۶/۳۳	۰/۵۲
	مجرد	۲۸/۱۴	۳۴/۱۷	
سطح تحصیلات	بی سواد-ابتدایی	۳۶/۱۸	۱۸/۹	۰/۰۹
	سیکل	۳/۱۶	۴۴/۲۲	
	دیپلم	۳۰/۱۵	۲۴/۱۲	
فوق دیپلم-لیسانس	۲/۱	۱۴/۷		

جدول شماره ۲: ارتباط بین متغیرهای دموگرافیک با حیطه‌های مدل آموزشی بزنف (قبل از مداخله)

متغیرهای دموگرافیک	تاهل	سنی	سابقه کار	گروه تحصیلات
آگاهی	۰/۷۱۸	۰/۰۲۱	۰/۱۷۲	۰/۶۲۸
نگرش	۰/۱۱۲	۰/۱۸۶	۰/۹۴۲	۰/۰۱۳
افراد تاثیرگذار	۰/۶۲۵	۰/۲۵۶	۰/۶۳۱	۰/۰۴۱
عوامل قادر کننده	۰/۰۳۵*	۰/۷۷۱	۰/۵۴۳	۰/۵۹۹
قصد رفتاری	۰/۶۵۷	۰/۶۳۱	۰/۹۶۲	۰/۲۶۱
عملکرد	۰/۷۱۱	۰/۶۷۶	۰/۶۲۵	۰/۶۴۰

* سطح معنی دار ($p < 0/05$).

جدول شماره ۳: ارتباط بین متغیرهای فردی با حیطه‌های مدل آموزشی بزنف (بعد از مداخله)

متغیرهای فردی	تاهل	سنی	سابقه کار	گروه تحصیلات
آگاهی	۰/۸۵۷	۰/۳۸۸	۰/۸۵۹	۰/۳۹۷
نگرش	۰/۱۴۵	۰/۲۰۹	۰/۸۷۱	۰/۱۴۵
افراد تاثیرگذار	۰/۵۸۵	۰/۵۹۷	۰/۸۹۵	۰/۰۳۸
عوامل قادر کننده	۰/۷۶۵	۰/۳۹۸	۰/۳۱۳	۰/۳۱۳
قصد رفتاری	۰/۶۰۷	۰/۵۲۰	۰/۹۵۳	۰/۲۴۵
عملکرد	۰/۶۵۹	۰/۸۵۷	۰/۷۹۰	۰/۰۲۹*

* سطح معنی دار ($p < 0/05$).

در این تحقیق، حیطه افراد تاثیرگذار با تحصیلات کارگران همانند قبل از مداخله رابطه معنادار داشت ($p = 0/038$). هم چنین حیطه عملکرد با تحصیلات افراد

آموزش در گروه مداخله داده شده است و کارگران گروه شاهد در این مطالعه هیچ آموزشی دریافت نکرده اند. ۳ ماه بعد از مداخله آموزشی، دوباره پرسشنامه توسط هر دو گروه تکمیل گردید و در پایان با استفاده از نرم افزار SPSS-19 در این مطالعه ابتدا نرمال بودن و یا نبودن داده‌ها با استفاده از آزمون کلموگروف-اسمیرونوف (K-S) بررسی شد و سپس برای داده‌های نرمال در دو گروه (تاهل) آزمون t test و برای داده‌های غیر نرمال آزمون ناپارامتریک ann-Whitney انجام شد. جهت مقایسه میانگین‌های یک صفت کمی در بیش تر از دو گروه (سن، سابقه کار و تحصیلات) در صورت نرمال بودن از آنالیز واریانس (ANOVA) استفاده گردید و برای داده‌های غیر نرمال از آنالیز کروسکال والیس (Kruskal Wallis) استفاده شد.

یافته ها

توزیع فراوانی مشخصات دموگرافیک کارگران مورد بررسی در جدول شماره ۱ آمده است.

با توجه به جدول شماره ۱، بیش ترین محدوده سنی در گروه مورد بررسی بین ۲۷ تا ۳۳ سال و بیش ترین سابقه کاری در محدوده ۶/۱ تا ۱۲ سال می‌باشند و اکثر افراد مورد مطالعه متاهل هستند. هم چنین سطح تحصیلات در محدوده سیکل می‌باشند. کارگران مورد و شاهد از نظر سن، شغل، و شرایط کار و میزان مواجهه با صدا تقریباً یکسان هستند و اختلاف معنی داری نداشتند. در جدول شماره ۲، نتایج حاصل از آزمون‌های آماری بین متغیرهای دموگرافیک و حیطه‌های مدل بزنف قبل از مداخله آموزشی را نشان می‌دهد.

در این مطالعه، حیطه آگاهی با سن کارگران رابطه معنی دار داشت ($p = 0/021$). حیطه نگرش با تحصیلات افراد رابطه معنی دار داشت ($p = 0/013$). هم چنین حیطه افراد تاثیرگذار با تحصیلات افراد رابطه معنی دار داشت ($p = 0/041$). در حیطه عوامل قادر کننده، مشخص شد که این حیطه با وضعیت تاهل افراد رابطه معنی دار دارد

بعد از مداخله در سه گروه تحصیلات یکسان نبوده است ($p < 0/05$). در گروه بی سواد و ابتدایی، بیشترین مقدار میانگین بوده و در گروه فوق دیپلم و لیسانس، کمترین مقدار میانگین بوده است. در این پژوهش در گروه متاهل میانگین ۱۴/۱۵ و گروه مجرد ۱۲/۷۷ بوده است و این اختلاف از نظر آماری معنی دار بوده است ($p < 0/05$). نمره عملکرد بعد از مداخله در سه گروه تحصیلات یکسان نبوده است ($p < 0/05$). در گروه بی سواد و ابتدایی، بیشترین مقدار میانگین بوده و در گروه فوق دیپلم و لیسانس، کمترین مقدار میانگین بوده است. طبق مشاهدات در گروه مداخله، تعداد کارگرانی که قبل از مداخله به صورت تمام وقت از گوشی استفاده می کردند، ۱ نفر (۲ درصد) و بعد از مداخله، ۳۳ نفر (۶۶ درصد) بود و هم چنین مدت زمان استفاده از گوشی در گروه مورد نسبت به قبل از مداخله آموزشی بزنف افزایش یافته است که طبق آزمون T زوجی، معنی دار است ($p < 0/05$). در گروه شاهد که هیچ آموزشی دریافت نکرده اند، میانگین نمره مدت زمان استفاده از گوشی بعد از مداخله نسبت به قبل از مداخله تغییری نکرده است ($p > 0/05$).

رابطه معنی دار داشت ($p = 0/029$). در سایر حیطه های مورد مطالعه (آگاهی، نگرش، عوامل قادر کننده، قصد رفتاری) با متغیرهای فردی مورد مطالعه رابطه ای نداشت ($p > 0/05$) (جدول شماره ۳). آنالیز کامل تر متغیرهای دموگرافیک و حیطه های مدل آموزشی بزنف که با یکدیگر رابطه معنی دار دارند ($p < 0/05$) در جدول شماره ۴ نشان داده شده است.

طبق جدول شماره ۴، نتایج نشان می دهد که نمره آگاهی قبل از مداخله در سه گروه سنی یکسان نبوده است ($p < 0/05$). در گروه سنی ۳۴ تا ۵۰ سال، بیشترین آگاهی را قبل از مداخله داشته اند. در این مطالعه میانگین نگرش قبل از مداخله در سه گروه تحصیلات یکسان نبوده است ($p < 0/05$). در گروه فوق دیپلم و لیسانس، بیشترین مقدار میانگین بوده و در گروه بی سواد و ابتدایی، کمترین مقدار میانگین بوده است. هم چنین میانگین افراد تاثیرگذار قبل از مداخله در سه گروه تحصیلات یکسان نبوده است ($p < 0/05$). در گروه فوق دیپلم و لیسانس، بیشترین مقدار میانگین بوده و در گروه بی سواد و ابتدایی، کمترین مقدار میانگین بوده است. میانگین افراد تاثیرگذار

جدول شماره ۴: ارتباط بین متغیرهای فردی با حیطه های مدل آموزشی بزنف که با یکدیگر رابطه معنی دار دارند

حیطه های مدل بزنف	اطلاعات دموگرافیک	گروه	تعداد	Mean Rank / میانگین	میان / انحراف معیار	نتیجه آزمون
آگاهی قبل از مداخله (Kruskal Wallis)	گروه سنی (سال)	۲۱-۲۶	۲۴	۴۲/۷۳	۳	Chi-Square=۷۷۰۶ DF=۲
		۲۷-۳۳	۴۹	۴۳/۰۷	۴	
		۳۴-۵۰	۲۷	۵۸/۴۰	۳	Asymp. Sig.=۰/۰۲۱
نگرش قبل از مداخله (ANOVA)	گروه تحصیلات	بی سواد- ابتدایی	۲۷	۱۳/۵۹	۲/۹۲	F=۳/۷۷۴ Sig. (2-tailed)= ۰/۰۱۳
		سیکل	۳۸	۱۳/۷۵	۳/۳۳	
		دیپلم	۲۷	۱۵/۴۴	۲/۷۵	
		فوق دیپلم- لیسانس	۸	۱۵/۸۹	۲/۱۲	
افراد تاثیرگذار قبل از مداخله (ANOVA)	گروه تحصیلات	بی سواد- ابتدایی	۲۷	۱۳/۴۸	۳/۶۰	F=۲/۶۷۷ Sig. (2-tailed)= ۰/۰۴۱
		سیکل	۳۸	۱۴/۶۳	۳/۹۳	
		دیپلم	۲۷	۱۵/۱۸	۳/۱۱	
		فوق دیپلم- لیسانس	۸	۱۷/۳۷	۳/۳۳	
افراد تاثیرگذار بعد از مداخله (ANOVA)	گروه تحصیلات	بی سواد- ابتدایی	۲۷	۲۲/۵۱	۷/۳۶	F=۲/۹۱۵ Sig. (2-tailed)= ۰/۰۳۸
		سیکل	۳۸	۲۰/۴۰	۶/۴۲	
		دیپلم	۲۷	۱۸/۳۹	۶/۸۰	
		فوق دیپلم- لیسانس	۸	۱۵/۷۵	۷/۷۵	
عوامل قادر کننده قبل از مداخله (One-Sample T-test)	متاهل	متاهل	۶۹	۱۴/۱۵	۴/۰۱	T=۱/۷۴۱ DF=۸ Sig. =۰/۰۳۵
	مجرد	مجرد	۳۱	۱۲/۷۷	۲/۷۷	
عملکرد بعد از مداخله (Kruskal Wallis)	گروه تحصیلات	بی سواد- ابتدایی	۲۷	۶۰/۳۰	۲۱	Chi-Square=۹/۰۴۹ DF=۳
		سیکل	۳۸	۴۶/۱۱	۱۵	
		دیپلم	۲۷	۵۳/۵۰	۲۰	Asymp. Sig.=۰/۰۲۹
		فوق دیپلم- لیسانس	۸	۲۸/۱۹	۱۲	

*سطح معنی دار ($p < 0/05$).

بحث

تاکنون هیچ مطالعه‌ای در زمینه بهداشت حرفه‌ای با استفاده از مدل آموزشی بزنف در افزایش مدت زمان استفاده از گوشی انجام نشده است و تنها مطالعاتی با استفاده از تئوری بزنف جهت آموزش استفاده از ماسک تنفسی توسط تقدیسی و صلحی در کارگران انجام شده است (۹، ۱۰). طبق جدول شماره ۴، نتایج نشان می‌دهد که قبل از مداخله، سن با آگاهی رابطه معنی‌دار داشته است، به طوری که در گروه سنی ۳۴ تا ۵۰ سال، بیشترین مقدار نمره را داشته‌اند. این نشان می‌دهد که افراد مسن‌تر، آگاهی بیشتری نسبت به دو گروه دیگر دارند که شاید به علت تجربه بیشتر در محیط کار باشد. در مطالعاتی که به بررسی میانگین سطح آگاهی در گروه‌های سنی مختلف پرداخته‌اند، ارتباط معنی‌داری را بین سن و سطح آگاهی نشان داده‌اند (۱۱). قبل از مداخله، نگرش نسبت به استفاده از گوشی با تحصیلات کارگران رابطه معناداری داشت، به طوری که افراد با تحصیلات بالاتر، نگرش بهتری نسبت به افراد کم‌سوادتر دارند. سطح سواد پایین موجب می‌شود که این گروه از افراد نتوانند از کتب آموزشی، جزوات و سایت‌های اینترنتی استفاده کنند. از آنجایی که با بالا رفتن سطح تحصیلات، آگاهی افزایش می‌یابد، شایسته است تا برنامه‌های آموزشی متناسب با سطح تحصیلات در نظر گرفته شود و برای افراد بی‌سواد از سایر روش‌های آموزشی دیگر نیز بهره گرفت. به طور کلی در این مطالعه قبل از مداخله، آگاهی و نگرش کارگران با سن و تحصیلات کم، پایین بوده است که ما در آموزش سعی کردیم به وسیله سخنرانی، پمفلت، پوستر، پیامک، فیلم و غیره طوری آموزش بدهیم که برای همه گروه‌ها قابل فهم باشد، به طوری که مشاهده می‌شود که آگاهی و نگرش بعد از مداخله با هیچ یک از متغیرها رابطه معنی‌داری ندارد و برای همه یکسان می‌باشد. حیطه افراد تاثیرگذار، قبل و بعد از مداخله با تحصیلات رابطه معنی‌داری داشت، به طوری که قبل از مداخله، افراد با

سواد پایین‌تر، کمترین نمره را از حیطه افراد تاثیرگذار کسب کرده‌اند، ولی بعد از مداخله، بیشترین نمره را نسبت به افراد با سوادتر از این حیطه کسب کرده‌اند که به نظر می‌رسد افراد تاثیرگذاری مانند کارشناس بهداشت حرفه‌ای، متخصص طب کار و سرپرست، بیشترین انگیزه را می‌توانند در گروه کم سواد ایجاد کنند که باید در سایر مطالعات نیز در نظر گرفته شود. نتایج تحقیق مروتی، تقدیسی و هزاوه‌ای نشان داد که سازه هنجارهای انتزاعی یک پارامتر تاثیرگذار در امر آموزش می‌باشد (۱۴-۱۲). نمره حیطه عملکرد بعد از مداخله با تحصیلات رابطه معنادار داشته که بیشترین نمره را گروه کم سواد دریافت کرده‌اند که به نظر می‌رسد افراد تاثیرگذار، بیشترین نقش را در عملکرد استفاده از گوشی افراد کم سواد داشته‌اند. در این مطالعه قصد رفتاری از حیطه‌های مدل بزنف و سابقه کار از متغیرهای دموگرافیک در قبل و بعد از مداخله، هیچ رابطه معنی‌داری با یکدیگر نداشته‌اند. به طور کلی در این مطالعه، استفاده از گوشی بعد از مداخله فقط با تحصیلات افراد رابطه معنی‌داری داشت که در مطالعه Edelson نیز استفاده از گوشی با تحصیلات رابطه معنی‌داری داشت، ولی با سن و سابقه کار رابطه معنی‌داری نداشت (۱۵). یکی از نقاط قوت این مطالعه، تعیین ارتباط متغیرهای دموگرافیک با سازه‌های مدل آموزشی بزنف در افزایش مدت زمان استفاده کارگران از وسایل حفاظت شنوایی می‌باشد که هیچ مطالعه‌ای در مورد این موضوع انجام نشده است. نقاط ضعف این مطالعه شامل دخیل نبودن زنان در این مطالعه است. پیشنهاد می‌شود که در سایر مطالعات از مدل‌های دیگر آموزش بهداشت در زمینه افزایش مدت زمان استفاده کارگران استفاده شود. بر اساس یافته‌های این پژوهش، سازه افراد تاثیرگذار و میزان تحصیلات افراد از ارتباط قوی با یکدیگر برخوردارند، لذا باید در برنامه‌های آموزشی، افزایش مدت زمان استفاده از گوشی به اهمیت این عوامل توجه ویژه‌ای مبذول شود.

سپاسگزاری

استخراج گردیده است. هم‌چنین از کارگرانی که در انجام هر چه بهتر طرح پژوهشی همکاری لازم را نموده‌اند، تشکر و قدردانی می‌گردد.

این مقاله از پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مهندسی بهداشت حرفه‌ای دانشگاه علوم پزشکی تهران به شماره ۹۳-۰۱-۲۷-۲۴۹۳۱-۱۱۳۸۴۰-کد اخلاق ۲۴۰/۴۴۵

References

- Salkowski WJ, Zymczak W, Kowalskss, Sward M. Epidemiology of occupational noise induced hearing loss (ONIHL) in Poland. *Otolaryngol Pol* 2004; 58(1): 233-236.
- Arezes PM, Miguel AS. Hearing protector's acceptability in noisy environments. *Ann Occup Hyg* 2002; 46(6): 531-536.
- Jahangiri M, Mirzaei R, Ansari H. Risk perception, knowledge and safety attitude and hearing protector use in petrochemical industry workers. *Audiology* 2008; 17(1): 11-18 (Persian).
- Mehrpavar AH, Mirmohammadi SJ, Fazlalizadeh M. survey of hearing protection devices usage in industrial workers in Yazd-IRAN. *Occupational Medicine* 2012; 34(6): 1-6 (Persian).
- Morowaty MA, Chaleshgar M, Abbasi shavazi M, Sharifi R. Evaluation of workers-related factors about using of hearing protection devices in textile factories, based on planned behavior theory. *TKJ* 2013; 5(2): 32-42.
- Edelman CL, Mandel CL. Health promotion, through out the lifespan. New York: Mosby; 2002. p. 246-249.
- Saffari M, Shojaeizadeh D, Ghofranipour F, Heydarnia A, Pakpour AH. 2012. Health education and promotion theories, models and methods. Tehran: Sobhan: 2008. (Persian).
- Didar lou A, Shojaeizada D, Mohammadian H. Health promotion programs based on behavioral change models. Vol (1). Tehran: Sobhan; 2009. p 232.
- Taghdisi MH, Madadzadeh N, Shadzi N, Akbarzadeh H. The Effect of educational intervention based on BASNEF model on safety behavior in workers in cock production unit, Esfahan Zobe Ahan. *J Ilam Univ Medical Sci*.2008; 16(3): 1-10 (Persian).
- Solhi M, Saki M, Alimohammadi I, Haghani H. Effect of health education based on BASNEF pattern on use of personal protective respiratory equipment in Ahvaz carbon block factory workers, 2009. *Iran Occupational Health* 2012; 9(2): 50-58.
- Ostovar M, Nassiriziba F, Taavoni S, Haghani H. Knowledge and attitudes of women towards sexually transmitted diseases and AIDS. *Iran J Nurs* 2007; 19(48): 47-54 (Persian).
- Morowatisharifabad MA, Jowzi F, Firoozabadi AB, Falahzadeh H. Related factors to workers' use of hearing protection device in knitting & ppinning factories of Yazd city based on Protection Motivation Theory. *Iran Occupational Health* 2009; 6(3): 47-54.
- Taghdisi MH, Madadzadeh N, shadzi N, Akbarzadeh H. Effect of educational intervention based on BASNEF model on safety behavior in workers in cock production unit, Esfahan Zobe Ahan. *J Ilam Univ Med Sci* 2008; 16(3): 1-10 (Persian).
- Hazavehi M, Shadzi S, Asgari T, Porabadian S, Hasanzade A. Respiratory protective effect of education on the safety performance of workers through the Health Belief Model.

- Iran Occupational Health 2008; 5(1-2): 21-30
(Persian).
15. Edelson J, Neitzel R, Meischke H, Daniell W, Sheppard L, Stover B. Predictors of Hearing Protection Use in Construction Workers. Ann Occup Hyg 2009; 53(6): 605-615.